

100 ÁR SÍÐANI FYRSTA STIGIÐ TIL SKIPAFELAGIÐ FØROYAR

*Á Ólavsøku 1916 var fyrsta stig tikið til at stovna skipafelag,
sum seinni gjørdist Skipafelagið Føroyar*

Byrjanin til Skipafelagið var, at undan Ólavsøku í 1916 varð lýst við fólkafundum í Nólsoy tann 30. juli til áminning um, at 150 ár vóru liðin, síðan Nólsoyar Páll var borin í heim. Talarar skuldu vera Jakob Jakobsen, dr. phil, J. Dahl, prestur, Jóannes bóndi Patursson, Símun Pauli úr Konoy, lærari og politikari og Andreas Ziska úr Havn.

Motorbátar skuldu flyta fólk úr Havn, og tað skuldi vera hornblástur bæði undan og aftaná fundin. Men tað vildi so illa til, at veðrið gjørdist so vánaligt henda dagin, at tað var ikki farandi um fjørðin. Tískil bleiv fundurin hildin á Doktaragrund í Havn í staðin.

Júst Nólsoyar Páll man hava givið Andreas Ziska hugskotið til í síni røðu at koma við uppskoti um at seta á stovn eitt partafelag, sum skuldi fara undir farmasigling á føroyskum kjøli. Andreas fylti 33 ár henda dagin.

Hesum bleiv væl tikið undir við, og longu í oktober var komið í samband við fólk um alt landið, sum skrivaðu undir eina áheitan á fólk um at tekna partapening.

Andreas Ziska lá ikki á latu síðuni. Longu tann 6. september 1916 hevði hann eina grein á forsiðuni á Tingakrossi við yvirskriftini: *Færøske Fragtskibe og færøske Landsindtægter*.

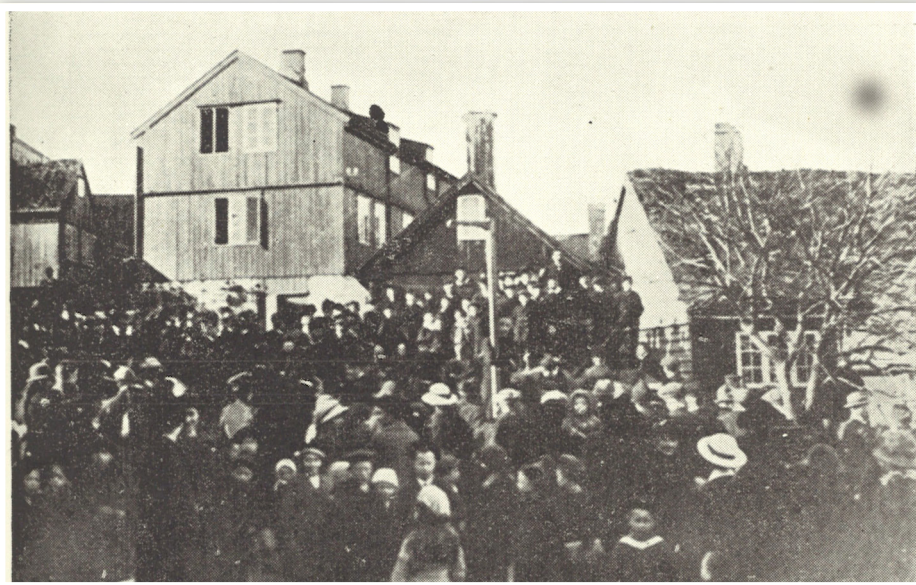
Hann hevði í hesum sambandi fingið hendur á roknskapinum hjá íslensku skipunum, Gullfoss og Goðafoss, sum góvu fitt av avlopi. Hjá teimum blivu pengarnir verandi í landinum í Íslandi. Hetta var ein góð grundgeving fyri at gera tað sama í Føroyum.

Fyrst í november varð í bløðunum heitt á fólk um at tekna pening í eitt partafelag, sum skuldi »eje en Fragtdamper, hvorved en stor Del af Fragtindtægterne for Sejladsen paa vore Øer, kunde falde her i Landet«.

Fólk tóku væl undir við áheitanini, og einar 130.000 krónur vórðu teknaðar. Hetta var nógur peningur tá, men krigstíð var, og tí var ikki nóg, ið kundi gerast beinanvegin.

Skipafelagið stovnað

Men tann 23. februar 1919 varð stovnandi aðalfundur. Andreas Ziska greiddi frá fíggarstøðuni. Felagið fekk eftir uppskoti frá

Søgan hjá Skipafelagnum byrjaði á Doktaragrund

honum navnið Skipafelagið Føroyar. Nevnd varð vald, og Andreas gjørdist formaður.

Farmagjöldini vóru høg um hesa tíðina, tí var tosað um í fyrsta umfari at fáa keypt eitt gamalt skip, sum kundi vinna pening til felagið. Síðan kundi farast undir eitt nýtt skip.

Eisini var upp á tal at keypa skip sum var undir bygging í Hollandi, men henda ætlan varð slept. Løgtingið fekk nú áhuga og samtykti at seta pening í felagið. Keypmenninir Johs. Lambaa, Jens í Dali, Hans undir Kletti og B.A. Samuelsen lovaðu at seta tann pening í sum restaði, fyri at felagið kundi koma í gongd.

Nú kom fram tað hugskot, at fáa bygt eitt farmaskip, sum samstundis kundi hava 10-12 koyggjur til fólk, ið vildu ferðast millum Føroyar og útheimin.

Skipafelagið gjørdi sáttmála við eina svenska skipasmiðju um at byggja eitt farma- og ferðamannaskip, men skipasmiðjan fór á húsagang. Skipafelagið misti peningin, sum var goldin skipasmiðjuni.

Hetta var sjálvsagt ein stórir smeytur, sum kundi beint fyri øllum ætlanum á hesum øki.

Menn fullu tó ikki í fátt. Í staðin varð nú roynt at finna eitt farmaskip, og funnið var fram til eitt skip, sum var í góðum standi.

Bretar høvdu tikið tað sum krígsfæ aftaná heimsbardagan.

Skipið gjørdist Mýlingur. Hetta riggaði væl, í hvussu er í byrjanini. Fyrsta siglingin var við kolafarmi frá Newcastle til Spania. Haðani var farið til Portugals eftir tundurlast til Írlands. Tað var so »heppið«, at stórisur koma at liggja í Oyrasundi, so skip ikki kundu sigla. Tá sigldi Mýlingur millum Føroyar og Leith eftir útgerð til skipini, ið gjørdur seg út til várfiskiskap.

Andreas Ziska, sum hevur greitt frá hesi søgu, skrivur, at hetta kom væl við hjá Skipafelagnum, lívið var tí lagað.

Tá hann nøkur ár seinni kom heim við Tjaldrinum, skrivaði hann í ferðingarbókina við farnum trupulleikum í huga:

Góður andi innanborða
Fylgi skip og verki.
Óhapp lat ei tykkum forða
Undir Føroya merki.

Andreas var merkismaður

Tá ið 25 ár vóru liðin, síðan fyrsta stig varð tikið, sendi nevndin í Skipafelagnum tann 29. juli 1941 soljóðandi bræv til Andreas Ziska:

Í dag (Ólavsøkudag) eru runnin 25 ár, síðan tygum sum fyrsti maður setti fram uppskot um at stovna føroyskt farma-

Fremsti íbirtarin var Andreas Ziska

siglingarfelag og harvið legði grundarsteinin undir tað arbeiðið, sum so fór fram í hesum fyrri okkara land og fólk týðningarmikla máli.

Sambært samtykt á aðalfundi í Skipafelagnum Føroyar 29. mai í ár loyvir nevndin sær felagsins vegna at bera tygum okkara bestu tókk fyrri tygara idni og grundleggjandi starv í hesum máli.

*Við heilsu og hávirðing
n.v.*

Edw. Mitens, Jens Pauli í Dali, Z. Heinesen

Hetta bræv varð prentað í blaðnum Fríu Føroyar, har Ziska var blaðstjóri, og hann takkaði so hjartaliga fyri hesa viðurkenning.

Virksamur á mongum økjum

Andreas varð giftur við Onnu, dóttir Djóna í Geil. Beiggjar hennara vóru Petur Alberg, Kristin og Poul í Geil, sum allir so ella so eisini hava sett síni merki á Føroya søgu. Tað sama kann sigast um hansara mammu-beiggjar Jens og Napoleon í Dali.

Andreas og konan, Anna, byrjaðu í 1909 toyhandil í nýggju húsunum, tey høvdu bygt við Tinghúsvegin, har Havnar Arbeidsmannafelag nú er. Tey seldu m.a. gardintoy, Tangens Gardiner. Í 1932 góvust tey við handlinum men hildu áfram við